Источник: “Літаратура і мастацтва” – 2014-03-07

Пра галоўнае з любоўю

Вечарына «…Галоўнае ў жыцці — жыццё», што днямі адбылася ў Цэнтральнай навуковай бібліятэцы імя Якуба Коласа НАН Беларусі, арганізаваная пры ўдзеле Дзяржаўнага музея гісторыі беларускай літаратуры, была прысвечана 85-годдзю з дня нараджэння вядомай беларускай паэтэсы Еўдакіі Лось.

Фота Наталі Купрэвіч

Слова трымае сын паэтэсы Дзмітрый Лось.

Наталля Мізон, вядучы навуковы супрацоўнік Дзяржаўнага музея гісторыі беларускай літаратуры, ва ўступным слове нагадала асобныя факты біяграфіі творцы, якая нарадзілася ў вёсцы Старына на Ушаччыне (Віцебская вобласць) у першы дзень вясны. Дэбютны паэтычны зборнік пад назвай «Сакавік» пабачыў свет у 1958 г. Паводле Ніны Камаровай, загадчыка аддзела абслугоўвання чытачоў ЦНБ НАН Беларусі, на працягу ўсяго жыцця Еўдакія Якаўлеўна задавалася пытаннямі пра тое, як трэба пісаць і якой павінна быць паэзія. «Усё ў жыцці — да лепшага сродак», — аднойчы занатавала яна ў сваім дзённіку.

Даследчыца творчай спадчыны паэтэсы Ірына Шматкова назвала сваю прамову «біяграфіяй у вершах». Першыя паэтычныя творы юнай Еўдакіі пабачылі свет яшчэ перад трагічнымі падзеямі Вялікай Айчыннай. З цягам часу яе лірыка набыла выхаваўчы пафас. Вершы яскравай прадстаўніцы «філалагічнага пакалення» (у 1948 г. скончыла Глыбоцкае педвучылішча, у 1955-м — філалагічны факультэт Мінскага педагагічнага інстытута), родапачынальніцы самабытнай плыні жаночай паэзіі ў беларускай літаратуры — гэта адлюстраванне *яе* эпохі. Цэлы шэраг твораў Е. Лось прысвяціла самым блізкім людзям — маці і сыну. «Бараўлянскі сшытак» стаўся вершаваным увасабленнем заключнага адрэзка жыццёвага і творчага шляху паэтэсы.

Пісьменнік, галоўны рэдактар дзіцячых часопісаў «Вясёлка» і «Буся» Уладзімір Ліпскі падкрэсліў: у беларускай літаратуры, паэзіі не так многа жанчын, і Еўдакіі Лось належыць асобнае пачэснае месца. Уладзімір Сцяпанавіч прадэманстраваў прысутным адзін з нумароў часопіса «Вясёлка», падпісаны ў друк самой паэтэсай, якая кіравала выданнем у 1975 — 1977 гг.

Дзмітрый Лось, сын Еўдакіі Якаўлеўны, распавёў: яго дзяцінства праходзіла пераважна ў разлуцы з маці, але хлопчык з маленства вывучаў родную мову, у тым ліку з дапамогай маміных кніг. Дарэчы, творы для маленькіх складаюць асобную старонку жыцця паэтэсы. Падчас вечарыны таксама прагучала некалькі песень у выкананні юных удзельнікаў узорнага ансамбля народнай музыкі «Бараўлянская крынічка».

На выстаўцы творчай спадчыны Е. Лось «Зараз выкажу, выпею сонца-душу», падрыхтаванай ЦНБ НАН Беларусі, былі прадстаўлены прыжыццёвыя паэтычныя зборнікі — ад «Сакавіка» да «Лірыкі ліпеня» (1977), новыя перавыданні і публікацыі твораў, аўтарскія пераклады з розных моў свету, а таксама літаратуразнаўчыя працы, прысвечаныя яе жыццю і творчасці.

Яна ЯВІЧ

Саюз пісьменнікаў Беларусі глыбока смуткуе з прычыны смерці заслужанага архітэктара Беларусі, двойчы лаўрэата Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь, лаўрэата Ленінскай прэміі і прэміі Ленінскага камсамола Леаніда Мендзелевіча ЛЕВІНА і выказвае шчырыя спачуванні яго родным і блізкім.

Яна Явіч. Пра галоўнае з любоўю